

Marcellus

Ecocratie

Ik ben bereid om in het toeval te geloven. Ik ben bereid om te geloven dat er geen bedoeling ten grondslag ligt aan het leven. Dat jij en ik er zijn, is een kwestie van toeval: we hadden er evengoed niet kunnen zijn. Er is geen schepper die ons bedacht heeft of die ons de adem in de neus heeft geblazen. En als blijkt dat in de loop der eeuwen de meest aangepaste levensvormen de meeste overlevingskansen hebben gekregen, dan is dat ook toeval. Het had evengoed anders kunnen zijn.

Het is een verontrustend idee. Want wat heeft het leven nog voor zin, als er geen 'ervoor' en geen 'erna' meer is? Dan is toch alles toegestaan, en kunnen we er vrolijk op los leven? Geen naastenliefde, geen solidariteit, geen zorg om de natuur?

Volgens mij ligt het toch even iets anders. De ethiek van het toeval leert mij namelijk dat ik ook toeval ben, en dat ik daarom geen enkel recht heb om voor en over anderen te oordelen. Als alle leven toevallig is – de theoloog zou zeggen 'contingent' – dan is er geen vooruitgang en zijn er ook geen achterstanden. Er is geen enkel leidend principe dat stuurt of dat het doel van ontwikkeling is. Niemand kan een beroep doen op een of andere hogere macht of wet, niemand kan meer beweren om namens Iets of Iemand de waarheid te kennen. Het zou resulteren in een wereldwijde democratie: alle 'toevallige' mensen zouden moeten instemmen met bepaalde veranderingen. Het moet zelfs tot een wereldwijde 'ecocratie' leiden: alle levende wezens moeten worden gehoord, omdat iedereen en alles even 'toevallig' is.

Misschien is het in deze tijd wel christelijker om in het toeval te geloven dan in een schepping. In een 'ecocratie' kan ik meer recht doen aan alles wat bestaat – toevallig of niet.